

Anförande

Vice riksbankschef Stefan Ingves

ONSDAG DEN 26 FEBRUARI 1997

Sverige och förberedelserna inför EMU

ABF Göteborg

Låt mig börja med att tacka för att jag fått komma hit och tala om EMU. Intresset för dessa frågor ökar alltmer och jag ägnar numera mycket tid åt att vara ute och informera om förberedelserna inför EMU. Oftast är det representanter från den finansiella sektorn vi på Riksbanken träffar i vårt informationsarbete. Det är därför särskilt roligt att få komma hit till ABF och få chansen att prata inför en för mig ny publik. Det är också min övertygelse att fler och fler, inte bara folk från den finansiella sektorn, behöver sätta sig in i vad EMU är och hur EMU kommer att påverka Europa.

Vad jag kommer att tala om här i kväll är främst hur tidtabellen ser ut för EMU, vilka förändringar vi redan idag vet kommer att inträffa och vilka praktiska förberedelser Riksbanken bedriver inför EMU. Jag vill även nämna något om konsekvenserna för den finansiella sektorn i Sverige av EMU och, när det är möjligt, även nämna något om hur vi som individer kommer att påverkas av denna process.

Jag börjar med de lite större samhällsekonomiska dragen för att sedan gå in på EMUs praktiska aspekter.

Valutaunion eller ej?

Valutaunionen är snart ett faktum. Att därför diskutera om projektet är rimligt eller inte har mist aktualitet. Vad vi bör fråga oss nu är istället om vi vill vara med eller inte?

SVERIGES RIKSBANK

Telefon
08-787 00 00

Telefax
08 - 21 05 31

E-post
registratorn@riksbank.se

Sverige bör delta från starten

Vad gäller Riksbankens syn på om Sverige bör delta i valutaunionen har fullmäktige dragit slutsatsen att vi bör vara med från starten 1999. Vi tror att de ekonomiska och de politiska vinsterna av att gå med i unionen underskattats i debatten, samtidigt som de sk. stabiliseringspolitiska kostnaderna överdrivits.

Låt mig förklara närmare. Ett av de vanligaste argumenten mot valutaunionen är att man anser att vi måste ha kvar möjligheten att devalvera för att klara av sk. asymmetriska chocker, dvs. störningar i ekonomin som ensidigt drabbar Sverige. Vid en sådan störning i ekonomin är risken för en ökning av arbetslösheten stor och för att hindra detta måste vi kunna anpassa växelkursen dvs. devalvera. Detta argument brukar också kallas försäkringsargumentet. I en valutaunion med låsta växelkurser har vi inte denna "försäkring" att kunna anpassa växelkursen vid utifrån kommande ekonomiska chocker. I EMU kan inte Sverige devalvera sig ur ekonomiska problem. Det är väl här vår syn på den ekonomiska politiken skiljer sig ifrån de som säger nej till unionen. Riksbanken anser att vi inte kan fortsätta att använda penningpolitiken för att klara problem, som ofta i praktiken berott på den förda ekonomiska politiken och på kvardröjande strukturella problem som vi själva skapat. De problem som den av regeringen tillsatta EMU-utredningen lyfter fram, t.ex. ökad arbetslöshet, förtjänas att tas på största allvar men kan inte lösas genom penningpolitiken i första hand. Sysselsättningsfrågor måste lösas med åtgärder inriktade på t.ex. lönebildningen och arbetsmarknadens funktionssätt, det vill säga genom strukturella förändringar. Att stå utanför EMU tror vi inte underlättar dessa reformer.

Att Sverige ensidigt skulle drabbas av en mängd utifrån kommande störningar i större utsträckning än de övriga länderna i Europa ser vi också som mindre troligt. Svensk ekonomi skiljer sig inte i nämnvärd omfattning från EUs kärnländer och den omläggning av finans- och penningpolitiken som gjorts under senare år minskar troligen störningskänsligheten.

I Riksbankens remissvar på EMU-utredningen har vi också pekat på negativa effekter för det svenska finansiella systemet av att stå utanför, eller gå med i ett senare skede, vilket inte utredningen nämnvärt berört. Jag återkommer till den frågan längre fram.

De politiska konsekvenserna

De ekonomiska effekterna av EMU är naturligtvis viktiga att diskutera men även svåra att överblicka i dagens läge. Vad som också spelar roll är de politiska effekterna av att vara med eller stå utanför. Här delar vi EMU-utredningens uppfattning; att stå utanför unionen innebär politiska kostnader. Vi kommer vid ett utanförskap att vara utanför den innersta kretsen av länder som skall föra Europa in i framtiden. Vår möjlighet att påverka viktiga beslut reduceras förmodligen även inom områden som rör annat än penningpolitiken. Skulle Sverige ställa sig utanför valutaunionen för gott finns en risk att vi marginaliseras som ett "uteland". Vi skall också vara medvetna om att de länder som går med i EMU från start kommer att ha ett större inflytande över hur den nya europeiska centralbanken,

ECB, kommer att utvecklas under de första viktiga åren då man skall finna formerna för sitt arbete.

I svensk debatt framställs EU ofta som byråkratiskt och ibland som närmast löjligt, snusförbud, eller storleken på jordgubbar är sådant som återkommer i refereraten. Jag tycker dock inte vi skall glömma att syftet med den Europeiska Unionen och den monetära unionen är förbättrat europeiskt samarbete med mål så som ökad integration, tillväxt, sysselsättning, fred och välstånd. Mål som jag tror vi alla kan ställa upp på. Vad är det för Europa *vi* vill skall utvecklas, och hur kan *vi* delta i den processen. Vi kan naturligtvis också välja att stå vid sidan av och se på när de andra länderna går vidare i detta samarbete. Men, vi skall vara medvetna om att det är ett val vi gör.

Att Sverige i längden skulle vilja stå utanför ett fungerande EMU har jag svårt att se. Europas länder kommer att växa samman. Frågan är därmed inte *om* utan *när* Sverige bör gå med. Det var också slutsatsen i EMU-utredningen. När frågeställningen formuleras så avdramatiseras debatten en del.

Låt mig nu övergå till de mer praktiska aspekterna av detta projekt.

Tidtabellen

I alla EU-organ och i medlemsländerna pågår förberedelsearbetet för fullt.

I maj 1995 presenterade kommissionen en grönbok om de praktiska arrangemangen för en övergång till en gemensam valuta. I Madrid samma år antog Europeiska rådet ett övergångsscenario där de centrala beslutstidpunkterna lades fast. Där enades man om att EMU ska starta 1 januari 1999. Så tidigt som möjligt under 1998 (troligen februari-april) beslutar ministerrådet vilka länder som deltar i unionen. Beslutet grundas på vilka länder som uppfyllt konvergensvillkoren på basis av statistiken från 1997. Den första januari 1999 låses växelkurserna och den europeiska centralbanken, ECB, övertar penningpolitiken. Euron införs som egen valuta och alla penningpolitiska transaktioner sker i euro. Fram till senast 1 januari 2002 kommer både euro och kronor att existera parallellt. I laglig mening kommer det dock att vara *en* valuta. Det är inte konstigare än att svenska kronor kan uttryckas både som ören och kronor. Men vi kommer inte att ha euro i plånboken under denna tid utan först senast den 1 januari 2002 kommer euro att finnas som sedlar och mynt. När eurosedlar och cent sätts i omlopp börjar ett stort utbyte av sedlar och mynt under sex månader. Senast 1 juli 2002 kommer kronor att mista status som lagligt betalningsmedel, men Riksbanken kommer naturligtvis även efter detta datum att byta in kronor mot euro.

Vilka kommer att vara med?

EU-länderna anstränger sig nu för att klara de ekonomiska krav som ställs för att få vara med i valutaunionen. Samtidigt bedrivs ett intensivt politiskt arbete för att undanröja eventuella återstående hinder. Efter Stats- och regeringschefernas senaste möte i Dublin i december 1996 finns politiska överenskommelser om bl.a.

stabilitets- och tillväxtpakten, det avtal som skall säkra att stabilitet och konvergens råder mellan medlemsländernas ekonomier även efter det att unionen bildats, och om förhållandet mellan den nya valutan euron och utanförstående valutor. Det avtal som kallas ERM2.

Ännu återstår dock en del viktiga frågor att lösa. En sådan gäller hur vägen in i EMU kan tänkas se ut för dem som inte kommer med i första vågen. Det finns också många tekniska detaljer som ska justeras men de stora pusselbitarna är på plats.

Som sagts arbetar länderna hårt för att uppfylla konvergensvillkoren. För bara ett år sedan såg det tämligen dystert ut. Bara något enstaka land uppfyllde kriterierna för att få vara med. Under 1996 har stora förändringar skett. Både kommissionen och EMI presenterade prognoser i höstas som visar att flertalet länder troligen kommer att uppfylla konvergensvillkoren. Men, jag vill påpeka att det är viktigt att man inte stirrar sig blind på enskilda uttalanden och enstaka siffror. Prognosmakare i hela Europa kommer troligen att vara strängt upptagna med att presentera lägesrapporter om olika länders möjlighet till deltagande under hela 1997. Vad jag kan säga nu är att vi faktiskt inte kommer att veta besked om vilka länder som kommer att ingå i unionen förrän våren 1998, då stats och regeringscheferna sätter sig ner och analyserar de siffror som då finns om den ekonomiska utvecklingen i kandidatländerna. Att spekulera nu är därför onödigt. Vad jag däremot generellt kan säga är att det verkar mer och mer troligt att antalet medlemmar blir fler än vad vi tidigare trott.

När det gäller konvergensvillkoren innebär dessa ingen ny inriktning av den ekonomiska politiken i Sverige. Tre av kriterierna berör direkt Riksbankens område, nämligen inflationskriteriet, kriteriet för den långa räntan och växelkurskriteriet. För tillfället har Sverige Europas lägsta inflation och vi förväntar oss att Sverige uppfyller kriteriet beträffande inflationen även under 1997. Vi uppfyller sannolikt även räntekriteriet. Kring växelkurskriteriet har det diskuterats mycket. Vissa anser att ett land måste delta i växelkurssamarbetet inom ERM under minst två år före prövningen inför EMU för att kvalificera sig, medan andra hävdar att det är valutans stabilitet i praktiken som är det väsentliga. Från svensk sida ansluter vi oss till den senare uppfattningen. Beträffande de återstående kriterierna är prognosen att budgetunderskottet håller sig nära 3 procent för 1997. Regeringen har uttalat att den är beredd att vidta åtgärder om underskottet utvecklas i oförmånlig riktning. Däremot kommer vi nog inte att klara att nedbringa relationen statsskuld/BNP, som idag ligger kring 80 procent, till angivna 60 procent redan till 1997. Maastrichtfördraget ger dock utrymme för en flexibel tolkning på denna punkt. Exempelvis kan det godtas att ett land ligger över 60 procent i skuldkvot om det uppvisar en tillfredsställande snabb och stabil minskningstakt. Sammantaget ser därför läget ut som att vi faktiskt kommer att uppfylla konvergensvillkoren. Detta gör det naturligtvis ännu mer intressant att börja förberedelserna även för dem som tidigare varit tveksamma.

Vad gör vi då för förberedelser på Riksbanken. Jo, först och främst deltar vi, precis som de andra europeiska centralbankerna, i EMIs arbete med att förbereda inför den gemensamma penningpolitiken. Vi deltar i en mängd arbetsgrupper som arbetar med allt från statistik till penning- och valutapolitik och varje månad

åker Riksbankschefen till Frankfurt och deltar i EMIs rådsmöten. Ett nittiotal projekt pågår för närvarande där vi aktivt deltar.

Dessutom har vi påbörjat arbetet med den interna omställningen på vår egen bank. Vi precis som alla andra banker måste göra vissa förändringar i t.ex. datasystemen.

Förutom detta pågår också ett arbete med att informera den finansiella sektorn här hemma i Sverige.

Förberedelserna i Sverige

Det är Riksdagen som beslutar om Sveriges medlemskap i EMU. Riksbankens uppgift är att bidra till att Sverige verkligen kan gå med om Riksdagens majoritet så önskar. Det är därför förberedelser behövs redan nu.

Såväl Finansdepartementet som Riksbanken har sina egna organisationer för det praktiska införandet av euron. En grundläggande princip i detta arbete är att frivillighet skall råda. Det är alltså upp till varje organisation att själv bestämma vilka omställningar man vill göra. Alla inblandade parter måste också själva lösa de eventuella problem de ställs inför till följd av EMU.

Finansdepartementet samordnar den samlade svenska övergången. Hittills har man tittat på medborgarfrågor, lagliga aspekter, näringslivsfrågor och offentlig sektor.

Riksbanken har tagit på sig uppgiften att informera och samråda med den finansiella sektorn i övergångsfrågor. För att klara detta har vi bildat en övergripande samrådsgrupp för den finansiella sektorn (SIFS) och fem undergrupper som arbetar med praktiska förberedelser tillsammans med finansiella sektorn.

Ett resultat av arbetet hittills är rapporten "Euron i den svenska finansiella sektorn - en lägesrapport", som publicerades i början av februari. Rapporten har utarbetats tillsammans med representanter från finansiella sektorn och speglar därför både vår syn på övergångsfrågorna och ytterligare 12 organisationers syn via bilagda yttranden. Det är den första rapporten där en översyn och sammanställning gjorts över EMU-förberedelserna i det svenska finansiella systemet.

I rapporten drar vi slutsatsen att förberedelsearbetet i den svenska finansiella sektorn har kommit en bra bit på väg. Tidsplaner och lämpliga lösningar har tagits fram på flertalet områden. Riksbankens bedömning blir därför att den finansiella sektorn klarar en omställning till euro 1 januari 1999. Vi ser också att ett senare medlemskap kan i vissa fall underlätta och i andra fall försvåra förberedelsearbetet. Det sämsta alternativet är en lång period av osäkerhet om vi skall delta eller inte, det vi brukar kalla för ett "mjukt nej". Dubbla kostsamma system kommer då att bli en realitet på flera områden. Vi har också sett en oro inom den finansiella sektorn över ökade kostnader, konkurrensnackdelar och risk för olika former av diskriminering av att stå utanför EMU. Detta påpekas både i vår lägesrapport och i vårt remissvar på EMU-utredningen. Vårt arbete med förberedelserna kommer att gå vidare under våren. Vi har i dagarna sänt vår lägesrapport till ett femtiotal organisationer vi tidigare inte samarbetat med för att ge även andra intressen i samhället chansen att ge sin syn på EMU-övergången. Utöver sakinnehåll har vi

även bett om kommentarer på vårt fortsatta arbete. Svaren kommer att beaktas när vi under våren ämnar fortsätta arbetet med en ny rapport.

Vad kommer att förändras?

Hur kommer vi att märka av EMU? Vilka förändringar kommer att vara av störst betydelse för det finansiella systemet? Vad kommer vi som medborgare att märka? Jag tänker kortfattat gå igenom en del av de förändringar vi vet kommer att inträffa för ett antal viktiga områden.

1. Penning- och valutapolitiken

En enda valuta förutsätter en gemensam penningpolitik. Denna kommer i EMU att bestämmas av ECB. Riksbanken och de andra nationella centralbankerna roll blir att genomföra denna penningpolitik. För svenska banker och finansinstitut blir sannolikt skillnaden inte så stor. Troligen kommer Riksbanken även i fortsättningen att vara den finansiella sektorns motpart. Den största skillnaden jämfört med idag för svenska banker är att dagslånemarknaden kommer att vara betydligt större och att motparterna kommer att finnas i hela Europa.

Hur penningpolitiken i alla detaljer kommer att bedrivas är ännu inte klart. Först 1998 när ECB bildats fattas de slutgiltiga besluten. Det blir alltså de länder som går med från början som kommer att kunna påverka vilken politik som förs och hur arbetet skall organiseras i den nya europeiska banken. Det finns tendenser till att de som tillhör den "tilltänkta" kärnan av medlemsländer har större inflytande över processen redan idag.

2. Betalningssystem

För att kunna bedriva en gemensam penningpolitik krävs ett gemensamt betalningssystem, annars går det inte att hantera de betalningar som sammanhänger med penningpolitiken. Target heter det system som nu är under uppbyggnad och som kommer att länka samman alla nationella system till ett gemensamt.

En betalning från en bank, säg i Göteborg till en annan bank i Milano skall normalt ske inom loppet av några få sekunder. I dag tar detta ofta en hel dag eller mer. Syftet med Target är främst att ECB ska kunna bedriva penningpolitik, men det nya systemet innebär samtidigt att en ny "motorväg" etableras även för kommersiella transaktioner. Hur mycket banker och företag kommer att använda sig av systemet avgörs troligen av priset. Vad det kommer att kosta att utnyttja systemet vet vi inte än, men full kostnadstäckning skall råda.

Alla EU-länders centralbanker skall kunna ansluta sig till Target vare sig de är med i valutaunionen eller inte. Diskussionerna om systemets utformning visar klart att det finns en betydande risk att länder utanför euro-området kommer att få sämre möjligheter att använda Target, genom t.ex. begränsningar att låna i euro under dagen vilket är viktigt för att kunna parera svängningar i betalningsflödena. Det har bl.a. diskuterats att de så kallade outsbankerna skall stänga systemet tidigare. Riksbanken har med kraft arbetat för att hindra denna typ av

diskriminering som här hotar, men beslut i denna fråga, liksom i en del andra, har skjutits på och kommer nu att fattas av de länder som är med i EMU från starten. Target kommer att testköras till sommaren och skall vara färdigt att användas fullt ut 1 januari 1999.

3. *Lagarna*

Alla måste kunna lita på att euron har en stabil laglig grund att stå på. Ekonomiska värden i t.ex. kontrakt, bankkonton och pensionsavtal måste garanteras under perioden mellan 1999 och 2002, då vi har både euron och nationella valutor i omlopp.

Företag och privatpersoner måste vara säkra på att de kontrakt som ingicks i kronor även gäller när vi har fått euro dvs. kontraktskontinuitet skall råda. Detta och mycket annat regleras i de sk. euro-förordningarna. Denna lagstiftning skall vara direkt tillämplig i alla medlemsstater och gäller därför i Sverige om vi blir medlemmar. Troligen kommer vi också att behöva ändra i vår nationella lagstiftning.

En sådan nationell rättslig fråga rör Riksbankens roll. Maastrichtfördraget innebär att Riksbanken i lag måste göras mer oberoende. Det här innebär bl.a. att Riksbankschefens ställning måste tydliggöras. Han eller hon skall bara kunna avsättas om det finns synnerliga skäl som grov misskötsel etc. Riksbanken ska inte heller kunna ta emot direktiv, annat än genom lag, från någon annan t.ex. regeringen. I vårt Riksbanksfullmäktige finns också riksdagsmän representerade enligt svensk tradition. Detta är emot de traditioner som finns i Centraleuropa där vår ordning ses som en risk för politisk styrning av penningpolitiken.

4. *Sedlarna och mynten*

Som nämnts kommer först i början av 2002 sedlar och mynt att introduceras. Under en tid kommer därför handeln att tvingas arbeta med någon form av dubbel prisinformation. Utbytet av sedlar och mynt kommer att ske enligt en tidtabell som varje land fastställer och Riksbankens förhoppningar är att vi i Sverige skall klara övergången på väsentligt kortare tid än de sex månader som står till förfogande. I god tid före utbytet av sedlar och mynt kommer allmänheten att informeras om hur detta kommer att ske. Information om säkerhetsdetaljer och utseende kommer också att ges efterhand. Vad vi redan vet idag är att vi får sju sedlar och åtta mynt. Alltså något fler valörer än vad vi har idag. Mynten kommer att få en nationell sida där vi själva bestämmer motiv. Även sedlarna kan komma att få en nationell symbol.

Vad händer utöver dessa områden?

Värdepapper - De länder som går med i EMU kan, och bör, genomföra nyemissioner av sina statspapper i euro. Om något medlemsland vill konvertera sin utestående skuld till euro så får landet också göra detta. Vi kan också göra det möjligt för t.ex. börsen, OM och VPC, att gå över till euro redan 1999. Detta är också vad många institutioner och aktörer önskar att göra. Aktörerna på den svenska värdepappersmarknaden, banker, finansinstitut, VPC, börsen OM m.fl. förordar enstämmt en "big bang-lösning", dvs en snabb och samlad övergång från kronor till euro redan vid årsskiftet 1998/1999.

När penningpolitiken blir gemensam och valutarisken försvinner kommer ränteskillnader mellan olika statspapper endast att avspegla kreditrisken. Marknaden för svenska statspapper blir mer eller mindre helt integrerad i en statspappersmarknad för euro. Om skuldsituationen är någorlunda lika kommer därför olika länders statsobligationer att kunna handlas på ett likformigt sätt.

Vi vanliga medborgare skall kunna välja om vi vill använda euron från starten 1 januari 1999 eller om vi vill vänta till dess att övergången är helt genomförd år 2002. Ingen skall tvingas att använda euron under denna period. Användningen kommer dock att uppmuntras.

Bankerna har under 1996 arbetat med att ta fram olika strategier och rutiner för omläggningen till euro. Man har enats om att bankerna, postgirot, bankgirot och privatgirot kommer att hantera både kronor och euro under övergångsperioden. I kassan kommer man att göra om en betalning till den valuta man använder i sina egna system oavsett vad vi som kund använt för valuta. På bankkontoren kommer det också att finnas två olika typer blanketter, en för SEK och en för euro. Nya checkblanketter, girorblanketter, in-och utbetalningsblanketter kommer därför att produceras. På våra kontoutdrag kommer det att anges att valutan räknats om till den fastställda kursen xxx. Även Bankomater och Minutensystemet kommer att få ställas om.

Bankerna måste också vara beredda på att privatpersoner vill göra eurobetalningar redan från 1/1 1999 som girobetalning. Likaså kan vissa stora företag önska att betala ut löner i euro innan euron finns som sedlar och mynt. Hur stor efterfrågan på eurotjänster kommer att bli och hur fort företag och privatpersoner kommer att ställa om från kronor till euro är svårt att överblicka.

Avslutningsvis finns det skäl att tro att EMU sannolikt kommer att förändra den finansiella kartan rejält. Globalisering, koncentration och integrationen på världens finansmarknader är inget nytt, men det är rimligt att tro att processen accelererar i och med EMU.

Sammanfattning och slutsatser

Det mesta talar idag för att den ekonomiska och monetära unionen kommer igång som planerat den 1 januari 1999. För svensk del är frågan om vi ska vara med från början, vänta ett tag eller försöka hålla oss utanför för gott. Min förhoppning är att vi framöver kommer att få en ökad debatt om detta mycket viktiga beslut. Diskussionen inför detta ställningstagande bör då inte bara koncentrera sig på frågan om penningpolitisk självständighet. Det handlar inte bara om ekonomi, även om vi anser att de ekonomiska argumenten talar för medlemskap. Det handlar också om att EMU är en viktig del i det europeiska utvecklingssamarbete där Sverige nu deltar.

– Sveriges ekonomi kräver förändringar

Ibland får man i diskussionen intrycket av att det vid ett utanförskap finns en enkel väg för Sverige att gå. Utanför detta europasamarbete skulle vi slippa alla de anpassningskrav som ställs. Så är det inte. Nu måste vi under alla omständigheter arbeta vidare med att sanera statens finanser och att skapa en långsiktig tilltro till

stabiliteten i svensk ekonomi. Det blir knappast lättare utanför EMU. Om vi är en liten granne till en stor valuta är vi påpassade och då måste vi sköta oss.

– Världen blir inte densamma

Ett nej till EMU innebär inte status quo. Genom att det skapas en valutaunion precis utanför våra gränser kommer världen inte att vara sig lik. Både privatpersoner och företag kommer att känna av eurointroduktionen oavsett om vi är med eller inte. I vårt arbete med att informera den finansiella sektorn om EMU ser vi att förberedelserna gått långt. Vi ser också en stark önskan från inblandade parter att få vara med så snabbt som möjligt för att inte hamna på efterkälken. Svenska finansiella institut och företag vill få möjligheten att tävla på samma villkor som övriga europeiska företag och man vill inte riskera att förlora affärsmöjligheter.

– En gemensam övergång eller ett tu-delat samhälle?

Vad vi riskerar med ett utanförskap, som jag inte tror varit uppe till debatt tidigare, är risken av ett "tu-delat" Sverige. De finansiella aktörerna tillsammans med de stora företagen deklarerar att de tekniskt sett kommer att "gå med" i EMU oavsett om Sverige går med eller inte. Ur konkurrenssynvinkel kan de inte riskera att stå utanför ett stort och inflytelserikt euroområde. Samtidigt deklarerar offentlig sektor och konsumentorganisationer att man vill vänta så länge det är möjligt. Detta kommer fram i bl.a. Finansdepartementets rapport om de praktiska förberedelserna i Sverige. Frågan man bör ställa sig är vilket sorts samhälle vi får om detta blir verklighet. Vad innebär det att företagen anpassar sig till euron medan vi medborgare fortsätter att leva i en kronvärld. En sådan utveckling kanske innebär större förluster än att flytta penningpolitiken till ECB. Förmodligen vore det bäst, om hela samhället ställer om gemensamt och samtidigt? Det är i alla fall en aspekt på EMU värd att diskutera.

– Fortsatta förberedelser

Oavsett den politiska diskussionen måste de praktiska förberedelserna fortsätta. Inom EMI kommer man att fortsätta att lösa de frågor man inte tagit ställning till ännu. Vi kommer att fortsätta att delta i det arbetet. Här hemma kommer regeringskansliet att fortsätta att informera på sitt plan och vi kommer att fortsätta vårt samarbete med den finansiella sektorn. Till hösten har vi ambitionen att skriva en ny rapport om EMU-förberedelserna. Efter att riksdagen tagit ställning till ett svenskt deltagande eller ej kommer vi också att ha möjlighet att ge klarare och entydigare besked om vilka förberedelser som kommer att behövas. Vi står inför en dynamisk process både i vår omvärld och här hemma.